

O-ST 029

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

Baby Corn Production Management by Farmers in Kamphaeng Saen District of
Nakhon Pathom Province

ปิยวัฒน์ เหลือโกศล (Piyapat Lueakoson)¹ อัจฉรา จิตตลดากร (Achara Chittaladakom)²

อัจฉรา โพธิ์ดี (Ajchara Pothidee)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร 3) การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร 4) เปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป และ 5) ปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็น 1) เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP จำนวน 25 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด และ 2) เกษตรกรทั่วไป จำนวน 606 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 86 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร 2 กลุ่ม โดย t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.56 ปี ประสบการณ์การทำข้าวโพดฝักอ่อนเฉลี่ย 12.96 ปี ส่วนเกษตรกรทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.36 ปี ประสบการณ์การทำข้าวโพดฝักอ่อนเฉลี่ย 13.71 ปี 2) การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้โรงงานแปรรูปในลักษณะข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก ราคาเฉลี่ย 4.47 บาท/กิโลกรัม ส่วนเกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าส่งในลักษณะข้าวโพดฝักอ่อนเปลือกติดข้าว ราคาประเภทไซส์แพค ไซส์รวม และไซส์ตักเกรดเฉลี่ย 24.70, 20.34, และ 5.87 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับ 3) การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 2.15 และ 1.69 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์แปซิฟิก 321 และ 271 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 และสูตร 21-0-0 เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ให้น้ำด้วยความถี่สูงกว่า การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ส่วนใหญ่ใช้ป้องกันกำจัดวัชพืช 4) เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ไม่แตกต่างจากเกษตรกรทั่วไป และ 5) เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาในการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน

คำสำคัญ การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

piyapat1901@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช achara.chi@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ajchara.pot@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the basic social and economic characteristics of baby corn farmers in the study area; 2) to study their selling methods; 3) to study their baby corn production management; 4) to compare the average yield per rai and the average income of namely GAP certified farmer (GAP-farmers) and Non-GAP certified farmer (Non-GAP farmers) and 5) to study problems of baby corn production management. Two groups of baby corn farmers in Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province, GAP-farmers and Non-GAP farmers, were used in this study. Twenty five GAP- farmers or 100% of the total were selected while 86 out of 606 Non-GAP farmers were randomly sampled. The questionnaires were used as the research tool in this study. The statistic parameters used were frequency, percentage, average, maximum, minimum, standard deviation, and the average yield per rai and the average income per rai of two groups of farmers were compared by t-test. The results showed that 1) For the basic social and economic characteristics of farmers aspect, it was found that most of GAP-farmers were male with the age mean of 51.56 years, and the average experience time on baby corn production of 12.96 years. For the Non-GAP farmers, most of them were female with the age mean of 51.36 years and the average production experience time was 13.71 years. 2) For baby corn produce selling, it was found that GAP-farmers mostly sold unpeeled baby corn to processing plants, and the average price was 4.47 baht/kg. The Non-GAP farmers mostly sold packed peeled produce to merchants with three categories, i.e. packed size, mixed sized, and non grade, for which the prices were 24.70, 20.34, and 5.87 baht/kg, respectively. 3) For production management, it was found that GAP-farmers and Non-GAP farmers had average planting areas of 2.15 and 1.69 rai, respectively and the used Pacific 321 and 271 were the most popular varieties respectively. The most common used fertilizer were 46-0-0 and 21-0-0. The GAP-farmers irrigated more frequently than Non-GAP farmers. The pesticide most used was herbicides. 4) The average yield per rai and income per rai of GAP-farmers and Non-GAP farmers were not significantly different. And 5) most farmers of both groups did not have any serious problems of baby corn production.

Keywords: Baby corn production management, Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

ข้าวโพดฝักอ่อน เป็นพืชชนิดหนึ่งที่เกษตรกรปลูกกันอย่างแพร่หลายในหลายจังหวัด เช่น กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม กำแพงเพชร เชียงใหม่ สระบุรี เป็นต้น ปี 2549-2558 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 166,460-221,029 ไร่ ผลผลิต 221,909-291,354 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,214-1,525 กิโลกรัม ในปี 2558 มีเนื้อที่เก็บเกี่ยว 186,483 ไร่ ผลผลิต 262,941 ตัน และผลผลิตต่อไร่ 1,410 กิโลกรัม (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559, น.62) นอกจากนี้ ข้าวโพดฝักอ่อนยังจัดเป็นพืชส่งออกที่สำคัญของประเทศ ในปี 2558 มีปริมาณการส่งออก 33,126 ตัน มูลค่าการส่งออก 1,291 ล้านบาท แบ่งเป็นข้าวโพดฝักอ่อนสดหรือแช่เย็น มีปริมาณการส่งออก 2,627 ตัน มูลค่าการส่งออก 182 ล้านบาท และข้าวโพดฝักอ่อนบรรจุกระป๋อง มีปริมาณการส่งออก 30,499 ตัน มูลค่าการส่งออก 1,109 ล้านบาท โดยส่งออกไปประเทศต่างๆ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และแคนาดา (กระทรวงพาณิชย์, 2559)

ข้าวโพดฝักอ่อนมีเทคโนโลยีการผลิตที่ไม่ยุ่งยาก มีระบบตลาดที่สะดวกและมั่นคงพอควร การใช้สารเคมีอันตรายมีความจำเป็นน้อยและเป็นพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้น โดยมีอายุตั้งแต่วันปลูกถึงวันเก็บเกี่ยวประมาณ 53-60 วัน และมีช่วงระยะเก็บเกี่ยว 7-10 วัน ดังนั้น ตั้งแต่ปลูกจนถึงเก็บเกี่ยวฝักอ่อนหมดจึงใช้เวลาประมาณ 60-70 วัน เกษตรกรสามารถปลูกได้ปีละ 4-5 ครั้ง สามารถปลูกเป็นพืชหลักที่ทำรายได้ดี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2535, น.3) การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนมีขั้นตอนในการปฏิบัติอยู่หลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การเตรียมแปลงปลูก การปลูก การใส่ปุ๋ย การให้น้ำ การป้องกันกำจัดโรค แมลง ศัตรูศัตรูพืช และวัชพืช การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ทุกขั้นตอนจะเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโต ผลผลิตที่ได้รับ รวมทั้งรายได้ของเกษตรกร และเกษตรกรอาจมีหลักในการจัดการการผลิตที่ไม่เหมาะสม

อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เป็นพื้นที่หนึ่งที่เกษตรกรมีการปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ในปี 2558 มีพื้นที่ปลูก 2,453 ไร่ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2559) อีกทั้งยังมีจุดรับซื้อผลผลิตและโรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อนตั้งอยู่ในพื้นที่ นอกจากนั้นแล้วยังเป็นพื้นที่ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตลาดสี่มุมเมืองซึ่งเป็นตลาดแหล่งใหญ่ที่พ่อค้าส่งมักจะมารับซื้อผลผลิตในพื้นที่แห่งนี้ เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนมีทั้งเกษตรกรที่ผลิตตามมาตรฐาน GAP และไม่ผลิตตามมาตรฐาน GAP ดังนั้น การศึกษาการจัดการของเกษตรกรผู้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อนในพื้นที่นี้จึงสามารถแบ่งได้ 2 กลุ่มคือ เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และเกษตรกรทั่วไป การผลิตของเกษตรกร 2 กลุ่มนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาการผลิตให้แก่เกษตรกรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป
2. เพื่อศึกษาการจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป
3. เพื่อศึกษาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป
4. เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6 The 6th STOU National Research Conference

5. เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนที่ได้รับการรับรอง GAP (ในที่นี้เรียกว่าเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP) จำนวน 25 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด 2) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนที่ไม่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตรและไม่ได้รับการรับรอง GAP ข้าวโพดฝักอ่อน จากกรมวิชาการเกษตร (ในที่นี้เรียกว่าเกษตรกรทั่วไป) จำนวน 606 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาร์ยามานัน ได้จำนวน 86 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายในแต่ละตำบลตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร และตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ประกอบด้วยสถิติ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร 2 กลุ่ม โดย t-test

ผลการวิจัย

1. ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป

1.1 เพศ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 52.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.65

1.2 อายุ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีอายุเฉลี่ย 51.56 ปี ส่วนเกษตรกรทั่วไป มีอายุเฉลี่ย 51.36 ปี

1.3 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิต พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ใช้เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 68.00 และกู้ยืม คิดเป็นร้อยละ 68.00 โดยเกษตรกรบางรายใช้ทั้งเงินทุนของตนเองและกู้ยืม ส่วนเกษตรกรทั่วไป ใช้เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 75.58

1.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และ 69.77 ตามลำดับ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน และ 4.63 คน ตามลำดับ

1.5 จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทำข้าวโพดฝักอ่อน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทำข้าวโพดฝักอ่อนอยู่ในช่วง 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 88.00 และ 91.86 ตามลำดับ จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ทำข้าวโพดฝักอ่อนเฉลี่ย 2.12 คน และ 2.10 คน ตามลำดับ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

1.6 ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 88.00 และ 79.07 ตามลำดับ

1.7 ประสิทธิภาพการทำข้าวโพดฝักอ่อน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีประสิทธิภาพการทำข้าวโพดฝักอ่อนอยู่ในช่วง 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.00 และ 33.72 ตามลำดับ ประสิทธิภาพการทำข้าวโพดฝักอ่อนเฉลี่ย 12.96 ปี และ 13.71 ปี ตามลำดับ

1.8 การเป็นสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อน พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตข้าวโพดฝักอ่อนทุกคน

2. การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป

2.1 ผู้รับซื้อผลผลิต พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP จำหน่ายผลผลิตโดยส่งโรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าส่ง คิดเป็นร้อยละ 74.42 การจำหน่ายผลผลิต เกษตรกรจะจำหน่ายช่องทางใดช่องทางหนึ่งเท่านั้น (ตารางที่ 1 และตารางที่ 2)

2.2 ลักษณะผลผลิตที่จำหน่าย พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP จำหน่ายเป็นข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก คิดเป็นร้อยละ 68.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป จำหน่ายเป็นข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้ว คิดเป็นร้อยละ 43.02 ลักษณะผลผลิตที่จำหน่าย เกษตรกรจะจำหน่ายลักษณะใดลักษณะหนึ่งเท่านั้น (ตารางที่ 1 และตารางที่ 2)

2.3 ราคา พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ราคาข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก อยู่ในช่วง 4.01-5.00 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 88.24 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือกเฉลี่ย 4.47 บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวโพดฝักอ่อนหัวเขียว 12 บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพค อยู่ในช่วง 25-29 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 80.00 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพคเฉลี่ย 27.80 บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพครวม อยู่ในช่วง 23-26 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 50.00 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพครวมเฉลี่ย 21.75 บาท/กิโลกรัม ส่วนเกษตรกรทั่วไป ราคาข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก อยู่ในช่วง 3.00-4.00 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 52.63 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือกเฉลี่ย 4.40 บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวโพดฝักอ่อนหัวเขียว อยู่ในช่วง 10-12 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 80.00 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนหัวเขียวเฉลี่ย 12.17 บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพค อยู่ในช่วง 20-24 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 60.00 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพคเฉลี่ย 24.70 บาท/กิโลกรัม ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพครวม อยู่ในช่วง 19-22 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 46.88 ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพครวมเฉลี่ย 20.34 บาท/กิโลกรัม ส่วนราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพคเกรด เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป อยู่ในช่วง 4-6 บาท/กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ 83.33 ตามลำดับ ราคาข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดขั้วประเภทไฮสแพคเกรดเฉลี่ย 7.50 บาท/กิโลกรัม และ 5.87 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 จำนวน(คน) และร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP แยกตามลักษณะผลผลิต
และแหล่งจำหน่าย

ผู้รับซื้อผลผลิต	ลักษณะผลผลิต			รวม	ร้อยละ
	ข้าวโพดฝักอ่อน ทั้งเปลือก	ข้าวโพดฝักอ่อน หัวเขียว	ข้าวโพดฝักอ่อน ปอกเปลือกตัดข้าว		
พ่อค้าปลีก	0	0	0	0	0.00
พ่อค้าส่ง	2	1	5	8	32.00
โรงงานแปรรูปข้าวโพดฝัก อ่อน	15	0	2	17	68.00
รวม	17	1	7	25	
ร้อยละ	68.00	4.00	28.00		100.00

ตารางที่ 2 จำนวน(คน) และร้อยละของเกษตรกรทั่วไป แยกตามลักษณะผลผลิตและแหล่งจำหน่าย

ผู้รับซื้อผลผลิต	ลักษณะผลผลิต			รวม	ร้อยละ
	ข้าวโพดฝักอ่อน ทั้งเปลือก	ข้าวโพดฝักอ่อน หัวเขียว	ข้าวโพดฝักอ่อน ปอกเปลือกตัดข้าว		
พ่อค้าปลีก	1	8	2	11	12.79
พ่อค้าส่ง	15	22	27	64	74.42
โรงงานแปรรูปข้าวโพดฝัก อ่อน	3	0	8	11	12.79
รวม	19	30	37	86	
ร้อยละ	22.09	34.88	43.02		100.00

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 ราคาผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนที่เกษตรกรขายได้แยกตามกลุ่มเกษตรกรและลักษณะผลผลิต

หน่วย: บาท/กิโลกรัม

ลักษณะผลผลิต	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP	เกษตรกรทั่วไป
1. ข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก		
ราคาต่ำสุด	4	3.50
ราคาสูงสุด	5	6
ราคาเฉลี่ย	4.47	4.40
S.D.	0.21	0.59
2. ข้าวโพดฝักอ่อนหัวเขียว		
ราคาต่ำสุด	12	10
ราคาสูงสุด	12	16
ราคาเฉลี่ย	12	12.17
S.D.	0.00	1.15
3. ข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดข้าว		
3.1 ประเภทไซส์แพค		
ราคาต่ำสุด	25	20
ราคาสูงสุด	32	35
ราคาเฉลี่ย	27.80	24.70
S.D.	2.68	3.16
3.2 ประเภทไซส์รวม		
ราคาต่ำสุด	15	15
ราคาสูงสุด	25	28
ราคาเฉลี่ย	21.75	20.34
S.D.	4.72	3.00

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลักษณะผลผลิต	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP	เกษตรกรทั่วไป
3.3 ประเภทไซส์ตกรวด		
ราคาต่ำสุด	5	4
ราคาสูงสุด	10	10
ราคาเฉลี่ย	7.50	5.87
S.D.	2.17	1.70

3. การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป

3.1 พื้นที่ปลูกในรุ่นที่ผ่านมา พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีพื้นที่ปลูกในรุ่นที่ผ่านมา อยู่ในช่วง 1.00-2.00 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.00 และ 76.74 ตามลำดับ และมีค่าเฉลี่ย 2.15 ไร่ และ 1.69 ไร่ ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

3.2 การเตรียมแปลงปลูก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีการไถดินก่อนปลูก 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 92.00 และ 95.35 ตามลำดับ และไม่ใส่ปุ๋ยคอกในขั้นตอนเตรียมดิน คิดเป็นร้อยละ 56.00 และ 54.65 ตามลำดับ (ตารางที่ 5)

3.3 พันธุ์ที่ใช้ปลูก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ใช้พันธุ์แปซิฟิก 321 คิดเป็นร้อยละ 76.00 และแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์มาจากโรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 32.00 และอื่นๆ แบ่งเป็น พ่อค้าที่รับซื้อผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 16.00 และตัวแทนจำหน่ายจากบริษัท คิดเป็นร้อยละ 4.00 และสำหรับเกษตรกรทั่วไป พันธุ์ที่ใช้ในการปลูก ใช้พันธุ์แปซิฟิก 271 คิดเป็นร้อยละ 56.98 และแหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์มาจากร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 82.56 โรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน คิดเป็นร้อยละ 4.65 และอื่นๆ แบ่งเป็น พ่อค้าที่รับซื้อผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 10.47 และได้รับแจกมาจาก อบต. คิดเป็นร้อยละ 2.33 (ตารางที่ 6)

3.4 การใส่ปุ๋ย จากตารางที่ 7 ตารางที่ 8 และตารางที่ 9 พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป ซื้อปุ๋ยมาจากร้านค้า คิดเป็นร้อยละ 48.00 และ 88.37 ตามลำดับ จากโรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และ 2.33 ตามลำดับ อื่นๆ ได้แก่ จากพ่อค้าที่รับซื้อผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 8.00 และ 9.30 ตามลำดับ และจากตัวแทนจำหน่ายจากบริษัท คิดเป็นร้อยละ 4.00 การใส่ปุ๋ยแต่ละครั้ง แบ่งเป็น

3.4.1 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (ปุ๋ยรองพื้น) ทั้งเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป ไม่ใส่ คิดเป็นร้อยละ 92.00 และ 94.19 ตามลำดับ

3.4.2 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ทั้งเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปทั้งหมด ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 46-0-0 คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 97.67 ตามลำดับ อายุที่ใส่อยู่ในช่วง 10-15 วันหลังปลูก คิดเป็นร้อยละ 76.00 และ 76.74 ตามลำดับ อายุที่ใส่เฉลี่ย 15.88 วันหลังปลูก และ 15.27 วันหลังปลูก ตามลำดับ อัตราที่ใส่อยู่ในช่วง 20-30

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 52.00 และ 53.49 ตามลำดับ อัตราที่ใส่เฉลี่ย 37.40 กิโลกรัม/ไร่ และ 34.53 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ

3.4.3 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ปุ๋ย N ได้แก่ ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 และสูตร 21-0-0 ส่วนปุ๋ย N-P-K ได้แก่ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 สูตร 13-13-21 สูตร 27-12-6 และสูตร 16-16-16 ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 คิดเป็นร้อยละ 76.00 และ 54.65 ตามลำดับ อายุที่ใส่ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 36-40 วันหลังปลูก คิดเป็นร้อยละ 52.00 และ 51.76 ตามลำดับ อายุที่ใส่เฉลี่ย 42.32 วันหลังปลูก และ 40.53 วันหลังปลูก ตามลำดับ อัตราที่ใส่ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 46-60 กิโลกรัม/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 72.00 และ 70.59 ตามลำดับ อัตราที่ใส่เฉลี่ย 53.00 กิโลกรัม/ไร่ และ 45.06 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ

3.4.4 การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 4 ไม่ใส่ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ 90.70 สำหรับเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป ตามลำดับ

3.5 การให้น้ำ ความถี่ในการให้น้ำ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ให้น้ำทุก 5 วัน คิดเป็นร้อยละ 48.00 และให้น้ำทางผิวดิน คิดเป็นร้อยละ 96.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป ให้น้ำทุก 7 วัน คิดเป็นร้อยละ 40.70 และใช้วิธีการให้น้ำทางผิวดินทุกราย (ตารางที่ 10)

3.6 การพิจารณาถอดช่อดอกตัวผู้ข้าวโพดฝักอ่อน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป พิจารณาจากการสังเกตดูยอดของต้น คิดเป็นร้อยละ 88.00 และ 97.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

3.7 การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ป้องกันกำจัดโรคพืช คือ โรคราน้ำค้าง/ใบลาย คิดเป็นร้อยละ 4.00 แมลงศัตรูพืช แบ่งเป็น หนอนกระทู้หอม หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด และเพลี้ยอ่อนข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 4.00 เท่ากัน และวัชพืช จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 84.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป ป้องกันกำจัดโรคพืช คือ โรคราน้ำค้าง/ใบลาย คิดเป็นร้อยละ 1.16 แมลงศัตรูพืช แบ่งเป็น หนอนกระทู้หอม คิดเป็นร้อยละ 16.28 หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด และเพลี้ยอ่อนข้าวโพด คิดเป็นร้อยละ 1.16 เท่ากัน และวัชพืช คิดเป็นร้อยละ 97.67 (ตารางที่ 12)

3.8 การเก็บเกี่ยว พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป เก็บเกี่ยวเมื่อมีหมยยาว 1-7 เซนติเมตร คิดเป็นร้อยละ 80.00 และ 73.26 ตามลำดับ อื่นๆ ได้แก่ สุ่มเก็บตัวอย่างฝักมาปอกเปลือกดูขนาด คิดเป็นร้อยละ 4.00 และ 4.65 ตามลำดับ ดูขนาดของฝัก คิดเป็นร้อยละ 12.00 และ 31.40 ตามลำดับ และนับวันหลังจากถอดช่อดอก คิดเป็นร้อยละ 12.00 และ 4.65 ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

3.9 การจัดการด้านต่างๆ พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป มีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงเพาะปลูก และเก็บรักษา และสุขลักษณะส่วนบุคคล ทุกคน ส่วนการจดบันทึกข้อมูล มีการจดบันทึกข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ 2.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 พื้นที่ปลูกในรุ่นที่ผ่านมาของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม

หน่วย: ไร่

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP	เกษตรกรทั่วไป (n=86)
	(N=25)	
พื้นที่ต่ำสุด	0.50	0.50
พื้นที่สูงสุด	11	4
พื้นที่เฉลี่ย	2.15	1.69
S.D.	0.50	0.74

ตารางที่ 5 การเตรียมแปลงปลูกข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปใน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	(N=25)			
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การไถดินก่อนปลูก				
ไถ 1 ครั้ง	23	92.00	82	95.35
ไถ 2 ครั้ง	2	8.00	4	4.65
2. การใส่ปุ๋ยคอก				
ใส่	11	44.00	39	45.35
ไม่ใส่	14	56.00	47	54.65

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 6 พันธุ์ข้าวโพดฝักอ่อนที่ใช้ในการปลูกของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปใน
 อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. พันธุ์ที่ใช้ในการปลูก				
ซี.พี. บี 468	0	0.00	6	6.98
ซี.พี. บี 905	0	0.00	3	3.49
แปซิฟิก 271	6	24.00	49	56.98
แปซิฟิก 321	19	76.00	26	30.23
เอส จี 25	0	0.00	2	2.33
2. แหล่งที่มาของเมล็ดพันธุ์				
ร้านค้า	8	32.00	71	82.56
โรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน	12	48.00	4	4.65
อื่นๆ ^{1/}	5	20.00	11	12.79

หมายเหตุ: ^{1/}อื่นๆ ได้แก่ พ่อค้าที่รับซื้อผลผลิต ตัวแทนจำหน่ายจากบริษัท และได้รับแจกมาจาก อบต.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 7 การใส่ปุ๋ยของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. แหล่งที่มาของปุ๋ย				
ร้านค้า	12	48.00	76	88.37
โรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน	10	40.00	2	2.33
อื่นๆ ^{1/}	3	12.00	8	9.30
2. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (ปุ๋ยรองพื้น)				
ใส่	2	8.00	5	5.81
ไม่ใส่	23	92.00	81	94.19
3. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2				
ใส่	25	100.00	86	100.00
ไม่ใส่	0	0.00	0	0.00
4. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3				
ปุ๋ย N	22	88.00	81	94.19
ปุ๋ย N-P-K	3	12.00	4	4.65
ไม่ใส่	0	0.00	1	1.16
5. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 4				
ใส่	0	0.00	8	9.30
ไม่ใส่	25	100.00	78	90.70

หมายเหตุ: ^{1/}อื่นๆ ได้แก่ ปุ๋ยคอกที่รับซื้อผลผลิต และตัวแทนจำหน่ายจากบริษัท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 8 อายุการใส่ปุ๋ยแต่ละครั้งของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปใน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

หน่วย: วันหลังปลูก

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)	เกษตรกรทั่วไป (n=86)
1. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2		
อายุข้าวโพดต่ำสุด	10	7
อายุข้าวโพดสูงสุด	25	30
อายุข้าวโพดเฉลี่ย	15.88	15.27
S.D.	3.32	3.55
2. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3		
อายุข้าวโพดต่ำสุด	40	20
อายุข้าวโพดสูงสุด	45	45
อายุข้าวโพดเฉลี่ย	42.32	40.53
S.D.	2.50	4.76
3. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 4		
อายุข้าวโพดต่ำสุด	0	45
อายุข้าวโพดสูงสุด	0	45
อายุข้าวโพดเฉลี่ย	0	45.00
S.D.	0.00	0.00

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 9 อัตราการใส่ปุ๋ยแต่ละครั้งของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปใน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

หน่วย: กิโลกรัม/ไร่

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)	เกษตรกรทั่วไป (n=86)
1. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2		
อัตราปุ๋ยต่ำสุด	25	10
อัตราปุ๋ยสูงสุด	50	50
อัตราปุ๋ยเฉลี่ย	37.40	34.53
S.D.	11.83	11.97
2. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3		
อัตราปุ๋ยต่ำสุด	30	15
อัตราปุ๋ยสูงสุด	100	100
อัตราปุ๋ยเฉลี่ย	53.00	45.06
S.D.	15.94	12.55
3. การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 4		
อัตราปุ๋ยต่ำสุด	0	15
อัตราปุ๋ยสูงสุด	0	100
อัตราปุ๋ยเฉลี่ย	0	44.38
S.D.	0.00	27.57

ตารางที่ 10 การให้น้ำของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ความถี่ในการให้น้ำ				
ให้น้ำทุก 3 วัน	9	36.00	27	31.40
ให้น้ำทุก 5 วัน	12	48.00	24	27.91
ให้น้ำทุก 7 วัน	4	16.00	35	40.70
2. วิธีการให้น้ำให้น้ำทางผิวดิน	24	96.00	86	100.00
ให้น้ำแบบฉีดฝอย	1	4.00	0	0.00

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 11 การพิจารณาถอดข้อดักตัวข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปใน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การสังเกตโดยวิธีดูยอดของต้น	22	88.00	84	97.67
เมื่อข้าวโพดฝักอ่อนมีอายุ 45 วันหลัง ปลูก	3	12.00	2	2.33

ตารางที่ 12 การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปใน
อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. โรคพืช				
โรคน้ำค้ำ/ใบลาย	1	4.00	1	1.16
2. แมลงศัตรูพืช				
หนอนกระทู้หอม	1	4.00	14	16.28
หนอนเจาะลำต้นข้าวโพด	1	4.00	1	1.16
เพลี้ยอ่อนข้าวโพด	1	4.00	1	1.16
3. วัชพืช	21	84.00	84	97.67

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 13 การเก็บเกี่ยวของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ ^{1/}	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เก็บเกี่ยวเมื่อมีไผ่ยาว 1-7 เซนติเมตร	20	80.00	63	73.26
อื่นๆ ^{2/}	7	28.00	35	40.70

หมายเหตุ: ^{1/}ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

^{2/}อื่นๆ ได้แก่ สุ่มเก็บตัวอย่างฝักมาปอกเปลือกดูขนาด ดูขนาดของฝัก และนับวันหลังจากถอดช่อดอก

ตารางที่ 14 การจัดการด้านต่างๆ ของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	25	100.00	86	100.00
2. มีการจัดการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงเพาะปลูก และเก็บรักษา	25	100.00	86	100.00
3. มีการจัดการสุขลักษณะส่วนบุคคล	5	20.00	2	2.33
4. มีการจดบันทึกข้อมูล				

4. เปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป โดยวิเคราะห์ค่า t-test (ตารางที่ 15)

4.1 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป เมื่อพิจารณาจากค่า p-value พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือกและข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดข้าวไม่แตกต่างจากเกษตรกรทั่วไป

4.2 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป เมื่อพิจารณาจากค่า p-value พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือกและข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดข้าวไม่แตกต่างจากเกษตรกรทั่วไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 15 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป

รายการ	ลักษณะผลผลิต	t	p-value
ผลผลิตเฉลี่ย	ข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก	-0.26	0.40
(กิโลกรัม/ไร่/รุ่น)	ข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดข้าว	-0.10	0.46
รายได้จากผลผลิตเฉลี่ย	ข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก	0.13	0.45
(บาท/ไร่/รุ่น)	ข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดข้าว	1.22	0.13

หมายเหตุ: ระดับนัยสำคัญ = 0.05

5. ปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป พบว่าเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีปัญหาด้านพื้นที่ปลูก เรื่องการเจริญเติบโตของต้น คิดเป็นร้อยละ 4.00 และปัญหาด้านการปลูก เรื่องเครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป มีปัญหาด้านพื้นที่ปลูก เรื่องการระบายน้ำในพื้นที่ปลูกและการเจริญเติบโตของต้น คิดเป็นร้อยละ 3.49 และ 2.33 ตามลำดับ ปัญหาด้านการปลูก เรื่องเมล็ดพันธุ์และเครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 5.81 และ 2.33 ตามลำดับ และปัญหาด้านวัตถุดิบอันตรายทางการเกษตร(สารเคมี) เรื่องราคาจำหน่ายในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 1.19 เกษตรกรทั้งสองกลุ่มไม่พบปัญหาด้านอื่นๆ (ตารางที่ 16)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 16 ปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนแยกตามจำนวน (คน) และร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับ
 การรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก				
1.1 ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	0	0.00	0	0.00
1.2 การระบายน้ำในพื้นที่ปลูก	0	0.00	3	3.49
1.3 การถือครองกรรมสิทธิ์ใน ที่ดิน	0	0.00	0	0.00
1.4 การเจริญเติบโตของต้น	1	4.00	2	2.33
2. ปัญหาด้านแหล่งน้ำ				
2.1 ปริมาณน้ำที่ใช้ในการผลิต	0	0.00	0	0.00
2.2 คุณภาพน้ำ	0	0.00	0	0.00
3. ปัญหาด้านการปลูก				
3.1 เมล็ดพันธุ์	0	0.00	5	5.81
3.2 เครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ ปฏิบัติงาน	1	4.00	2	2.33
3.3 แรงงานที่ใช้ในการปลูก	0	0.00	0	0.00
4. ปัญหาด้านวัตถุดิบอันตรายทาง การเกษตร (สารเคมี) ^{1/}				
4.1 ราคาที่จำหน่ายในปัจจุบัน	0	0.00	1	1.19
4.2 ความยากในการจัดหาวัสดุ	0	0.00	0	0.00
4.3 ความเข้าใจในการใช้วัตถุ	0	0.00	0	0.00
อันตรายทางการเกษตร				
5. ปัญหาด้านการจัดการโรค แมลง ศัตรูพืช				
5.1 การเข้าทำลายผลผลิตของ โรค แมลงศัตรูพืช	0	0.00	0	0.00
5.2 ความเข้าใจด้านโรค แมลง ศัตรูพืช	0	0.00	0	0.00

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP (N=25)		เกษตรกรทั่วไป (n=86)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยว				
6.1 เก็บเกี่ยวได้ทันตามกำหนด	0	0.00	0	0.00
6.2 แรงงานที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว	0	0.00	0	0.00
7. ปัญหาด้านการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว				
7.1 ความชำนาญในการปอกเปลือก	0	0.00	0	0.00
7.2 แรงงานที่ใช้หลังการเก็บเกี่ยว	0	0.00	0	0.00
7.3 ความเพียงพอของอุปกรณ์พาหนะที่นำมาใช้				

หมายเหตุ: ^{1/}เทียบค่าร้อยละจากเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP จำนวน 21 คน เกษตรกรทั่วไป จำนวน 84 คน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้รับซื้อผลผลิต เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป ส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตโดยส่งโรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อน และพ่อค้าส่ง ตามลำดับ ซึ่งเกษตรกรทั่วไปสามารถจำหน่ายผลผลิตโดยส่งโรงงานแปรรูปข้าวโพดฝักอ่อนได้เช่นเดียวกัน จากข้อมูลการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช พบว่าเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ใช้สำหรับการป้องกันกำจัดวัชพืช โดยใช้ในช่วงก่อนต้นข้าวโพดงอกหรือหลังจากงอกไม่กี่วัน ส่วนโรคและแมลงศัตรูพืช ส่วนใหญ่ไม่พบการทำลาย ผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนจึงปลอดภัยจากสารเคมี จากข้อมูลดังกล่าวจึงน่าจะมีเป็นไปได้ว่าใบรับรอง GAP อาจไม่จำเป็นต้องนำมาใช้สำหรับการจำหน่ายผลผลิตให้กับโรงงาน

2. พันธุ์ที่ใช้ในการปลูก เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ใช้พันธุ์แปซิฟิก 321 คิดเป็นร้อยละ 76.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป ใช้เมล็ดพันธุ์แปซิฟิก 271 คิดเป็นร้อยละ 56.98 พันธุ์ที่เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มใช้เป็นพันธุ์ลูกผสมสอดคล้องกับ กรมวิชาการเกษตร (2547, น.3-4) แนะนำการเลือกพันธุ์ พันธุ์ลูกผสมเป็นพันธุ์ที่นิยมปลูกมากกว่า พันธุ์ผสมเปิด มีลักษณะทางการเกษตรสม่ำเสมอ ได้แก่ ขนาดฝัก ความสูงต้น ความสูงฝัก อายุถึงวันออกดอกตัวผู้ และวันออกไหม วันเริ่มเก็บเกี่ยว และช่วงเวลาเก็บเกี่ยว ให้ผลผลิตและคุณภาพสูงกว่าพันธุ์ผสมเปิด เป็นที่ต้องการของตลาดและโรงงาน

3. การใส่ปุ๋ย เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ใส่อายุเฉลี่ย 15.88 และ 15.27 วันหลังปลูก อัตราที่ใส่เฉลี่ย 37.40 และ 34.53 กิโลกรัม/ไร่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตามลำดับ การใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 21-0-0 ใส่อายุเฉลี่ย 42.32 และ 40.53 วันหลังปลูก อัตราที่ใส่เฉลี่ย 53.00 และ 45.06 กิโลกรัม/ไร่ ตามลำดับ และพบว่าเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (ปุ๋ยรองพื้น) คิดเป็นร้อยละ 8.00 ส่วนเกษตรกรทั่วไป ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 (ปุ๋ยรองพื้น) และใส่ปุ๋ยครั้งที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 5.81 และ 9.30 ตามลำดับ ซึ่งสูตรปุ๋ยเคมี จำนวนครั้งที่ใส่และอัตราที่ใส่ไม่ตรงตามคำแนะนำ โดย จรรยา สิงห์คำ (2559, น.3-48) แนะนำการใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 1 ใส่ปุ๋ยรองพื้นสูตรปุ๋ยที่แนะนำคือ 15-15-15 หรือ 25-7-7 หรือ 16-16-8 อัตรา 25 กิโลกรัม/ไร่ ใส่พร้อมปลูกหรือใส่ขณะเตรียมดิน และครั้งที่ 2 ใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 อัตรา 25-30 กิโลกรัม/ไร่ หรือ ปุ๋ยสูตร 21-0-0 อัตรา 50-75 กิโลกรัม/ไร่ ใส่เมื่อข้าวโพดมีอายุ 20-25 วันหลังปลูก

4. การให้น้ำ ประเด็นความถี่ในการให้น้ำ เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ส่วนใหญ่ให้น้ำทุก 5 วัน ส่วนเกษตรกรทั่วไป ส่วนใหญ่ให้น้ำทุก 7 วัน ซึ่งเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีการให้น้ำไม่ตรงตามคำแนะนำ โดย จรรยา สิงห์คำ (2559, น. 3-48) แนะนำการให้น้ำข้าวโพดฝักอ่อนในแปลงปลูกทุก 3 วัน ส่วนประเด็นวิธีการให้น้ำ พบว่า เกษตรกรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ ให้น้ำทางผิวดิน สอดคล้องกับ รักศักดิ์ เสริมศักดิ์, บัญญัติ เศรษฐจิติ, สมพงษ์ เจริญธรรมสถิต , และกฤตภัทร คล้ายรัศมี (2555) ศึกษาผลของวิธีการให้น้ำต่อผลผลิตและคุณภาพผลผลิตของข้าวโพดฝักอ่อน การให้น้ำแบบร่องคูซึ่งเป็นการให้น้ำทางผิวดิน เป็นวิธีการให้น้ำที่เหมาะสมสำหรับข้าวโพดฝักอ่อนซึ่งให้ผลผลิตสูงสุด

5. การถอดดอกตัวผู้ข้าวโพดฝักอ่อน เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป ส่วนใหญ่พิจารณาจากการสังเกตยอดของต้น จากการสัมภาษณ์เกษตรกร ยอดของต้นคือช่อดอกตัวผู้ สอดคล้องกับ กรมวิชาการเกษตร (2547, น.6) แนะนำ เมื่อข้าวโพดฝักอ่อนเริ่มออกดอกตัวผู้ให้ดึงช่อดอกตัวผู้ออก จะทำให้ฝักอ่อนเจริญเติบโตดีและเก็บเกี่ยวได้เร็วขึ้น

6. การจดบันทึกข้อมูล เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ส่วนใหญ่ไม่มีการจดบันทึกข้อมูล จากการสัมภาษณ์เกษตรกร ให้เหตุผลว่าช่วงแรกในการขอการรับรอง GAP มีการจดบันทึกข้อมูล แต่ในปัจจุบันไม่ได้มีการจดบันทึกเนื่องจากภาระงานอย่างอื่นมีมากและรู้ขั้นตอนในการผลิตเพราะปฏิบัติมานาน สอดคล้องกับ เพ็ญแข สุขสวัสดิ์ (2550) กล่าวถึงปัญหาอุปสรรคในการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนตามระบบการจัดการคุณภาพการผลิต (GAP) ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการบันทึกข้อมูลมากที่สุด เนื่องจากเกษตรกรรู้สึกว่าการบันทึกข้อมูลยากและเสียเวลาเนื่องจากต้องบันทึกละเอียดและต้องบันทึกอย่างสม่ำเสมอเป็นการเพิ่มภาระให้กับเกษตรกร

7. ปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร

7.1 ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก

7.1.1 การระบายน้ำในพื้นที่ปลูก เกษตรกรทั่วไปพบปัญหา มีน้ำท่วมขังเป็นแอ่งทั้งบริเวณในแปลง และหัวแปลง จึงแก้ไขโดยปรับพื้นที่ใหม่และขุดจุดปลูกบนร่องให้สูงขึ้น

7.1.2 การเจริญเติบโตของต้น เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปพบปัญหา เมื่อปลูกไปแล้วต้นข้าวโพดมีลักษณะเตี้ย จึงแก้ไขปัญหาโดยใช้อาหารเสริมพืชและเว้นช่วงการปลูกออกไปเพื่อพักดิน

7.2 ปัญหาด้านการปลูก

7.2.1 เมล็ดพันธุ์ เกษตรกรทั่วไปพบปัญหา เมล็ดพันธุ์ที่ต้องการหายากหากมีจำหน่ายจะมีราคาแพงกว่าราคาปกติ และเมล็ดพันธุ์ที่นำมาปลูกไม่ออก จึงแก้ไขปัญหาโดยเปลี่ยนไปใช้พันธุ์อื่นแทน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

7.2.2 เครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ปฏิบัติงาน เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไปพบปัญหา การไถเตรียมแปลงจะจ้างไถแต่เนื่องจากมีคิวเกษตรกรหลายรายในพื้นที่จึงทำให้การปลูกล่าช้าออกไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 เกษตรกรควรศึกษาข้อมูลด้านอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น แนวโน้มของราคาผลผลิตในช่วงที่ผ่านมา ความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเพาะปลูกของพื้นที่ในช่วงเวลาต่างๆ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดแผนการผลิตของตนเอง

1.2 เกษตรกรควรปรับปรุงบำรุงดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ใส่ ซึ่งปุ๋ยอินทรีย์มีประโยชน์ในการปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะต่อการเจริญเติบโตของพืชและช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการใช้ปุ๋ยเคมี เกษตรกรควรเก็บตัวอย่างดินตรวจวิเคราะห์เพื่อกำหนดชนิดและปริมาณการใส่ปุ๋ย

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาพันธุ์ข้าวโพดฝักอ่อนให้มากขึ้น เนื่องจากเป็นพืชที่ทำรายได้ให้กับประเทศค่อนข้างมาก และเพื่อเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรในการเลือกใช้พันธุ์

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตั้งศูนย์เรียนรู้และแปลงสาธิตในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้การปฏิบัติที่ถูกต้องและเห็นถึงความแตกต่างในกระบวนการปฏิบัติตามระบบ GAP และการปฏิบัติแบบทั่วไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนในพื้นที่อื่นๆ เนื่องจากการวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เท่านั้น ซึ่งพื้นที่ในการปลูกข้าวโพดฝักอ่อนมีอยู่ทุกภาค

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรต่อการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนตามระบบ GAP เพื่อกำหนดแผนพัฒนาในการส่งเสริมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. (2547). เอกสารวิชาการ การปลูกพืชไร่. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2559). สถิติการปลูกพืช (รต.01) จำแนกตามชนิดพืช. สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2559, จาก http://production.doae.go.th/report/report_main_plant_01_A_new.php?

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2535). การผลิตข้าวโพดฝักอ่อน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กระทรวงพาณิชย์. (2559). การส่งออกของประเทศไทยจำแนกตามสินค้าโภคภัณฑ์. สืบค้นเมื่อ 13 มิถุนายน 2559, จาก http://www.ops3.moc.go.th/infor/HS/export/export_commodity/report.asp

จรรยา สิงห์คำ. (2559). การจัดการการผลิตข้าวโพด. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการผลิตธัญพืชและพืช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

อาหารสัตว์ หน่วยที่ 3 หน้า 3-48 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเกษตรศาสตร์
และสหกรณ์.

เพียงแข สุขสวัสดิ์. (2550). การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน และปัญหาอุปสรรคในการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนตาม
ระบบการจัดการคุณภาพการผลิต (GAP) ในจังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต).มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

รักศักดิ์ เสริมศักดิ์, บัญญัติ เศรษฐฐิติ, สมพงษ์ เจษฎาธรรมสถิต, และ กฤตภัทร คล้ายรัมย์. (2555). ผลของ
วิธีการให้น้ำต่อผลผลิตและคุณภาพผลผลิตของข้าวโพดฝักอ่อน. สืบค้นเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559, จาก
http://kukr.lib.ku.ac.th/db/kukr/search_detail/result/12896

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2559). สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2558. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

